

O'zMU XABARLARI

ВЕСТНИК НУУЗ

ACTA NUUZ

MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI O'ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETI ILMIY JURNALI

JURNAL
1997 YILDAN
CHIQA
BOSHLAGAN

2023
1/10

Ijtimoiy-
gumanitar
fanlar turkumi

Bosh muharrir:

I.U.MADJIDOV – t.f.d., professor.

Bosh muharrir o'rinnbosari:

Y.S.ERGASHOV – f-m.f.d., professor.

R.X. SHIRINOVA – fil.f.d., professor

Tahrir hay'ati:

Sagdullayev A.S. – t.f.d., akademik.

Ashirov A.A. – t.f.d., prof.

Balliyeva R. – t.f.d., prof.

Malikov A.M. – t.f.d., prof.

Yusupova D.Y. – t.f.d., prof.

Murtazayeva R.H. – t.f.d., prof.

Mo'minov A.G. – s.f.d., prof.

Nishonova O.J. – f.f.d., prof.

Abdullahayeva N.B. – f.f.d., prof.

Madayeva Sh.O. – f.f.d., prof.

Tuychiyev B.T. – f.f.d., prof.

Utamuradov A. – f.f.n., prof.

Muxammedova D.G. – psix.f.d., prof.

Siddiqova I.A. – fil.f.d., prof.

Mengliyev B.R. – fil.f.d., prof.

Sa'dullayeva N.A. – fil.f.d., dots.

Arustamyan Y.Y. – fil.f.d., dots.

Pardayev Z.A. – fil.f.f.d., PhD.

Mas'ul kotib: **Z.A.PARDAYEV**

TOSHKENT – 2023

Xurramov E. Bo‘lajak jismoniy tarbiya o‘qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda zamonaviy axborot kommunikasiyalardan foydalanish.....	180
Yunusov M. Sharqda jamoatchilik bilan aloqlar talqini va rahbarning ma’naviy muloqot kompetensiyasi	183
Filologiya	
Abduvahobova M. “Oila” konseptining o‘zbek va fransuz tilshunosligidagi tadqiqiga doir	188
Abdug‘affarova G. Ingliz va o‘zbek tillari paremiologiyasida “mehnat” ijtimoiy-madaniy qadriyatining ifodalanishi ...	191
Abduqayumova S. Study of phraseologizms in english linguistics.....	194
Abduraxmonov M. Ingliz, rus, o‘zbek tillarida oliv ta’lim tizimiga oid terminlarni o‘rganilishiga doir	197
Azimov I. Arab yozuvsi islohoti va unda unililarning aks etishi	200
Boltayeva G. Istiqlol davri muxammaslarida poetik mavzu va mazmun yangilanishlari	204
Davlatova A. Bolalar nutqining zamonaviy tilshunoslikda o‘rganilishi	206
Daminov J. Study of phraseological units with component of “flora and fauna” and their translating problems.....	209
Yoqubov S. Mehnat va dehqonchilik haqidagi o‘zbek va qoraqalpoq xalq maqollarining semantik-struktural tahlili	212
Jumanova Sh. Asarning ingliz tili tarjimasida frazeologik birliklarning berilishi	214
Jo‘rayeva Y. Xotin-qizlar ismlarining istak va tasviriy motivlar asosida nomlanishi	217
Zayniddinova M. Garri Potter romanlar turkumidagi salbiy qahramonlar va ularning tasvirlanish usullari	220
Zoirova A. Dunyo tarjimashunosligi maktablarida zamonaviy feminizm tendensiyalari xususida	223
Ikramova A. XIX-XX asr oraliq‘idagi adabiy evrilishlar mahsuli bo‘lgan she’riy dramada lirizmnning ustuvorligi	227
Ikromov Sh. Noverbal vositalar yordamida madaniyatning ifoda etilishi	230
Isroiljon G. The theory of liguistic analysiing the problem in korresponding of tourism texts	233
Ishanjanova M. Boburnomaning fransuz tilidagi tarjimalari xususida.....	236
Yo‘ldosheva D. O‘zbek tarixiy dramalarida affiksal, leksik va leksik-affiksal pleonazmnning qo‘llanilishi	239
Karimova Sh. Badiiy psixologizm nazariyasiga oid ayrim mulohazalar	242
Qurbanova G. Xarakter inkishofida maqol va matallarning ahamiyati	246
Qutliyeva M. Beginning of the formation of english economical terminology	250
Murodov Sh. Ravishning sintaktik-semantik tahlili	253
Murodova N. Yangi paradigmaga asoslangan lingvistik atlaslar.....	256
Muhittinova B. Zullisonaynlik – adabiy hodisa sifatida	259
Muhamedova M. Portretning nazariy manbalari.....	265
Nazarova N. Tilshunoslikda konsept hodisasi va uning o‘rganilish masalasi.....	268
Nasirova M. “Oila” kontseptosferasining o‘zbek millatida shakllanishi	271
Nurullayeva D. Linguakulturemalarning voqealanishi (frazeologik birliklar asosida).....	274
Otaibiy C. Особенности перевода деловой документации на примере дипломатических нот на арабском и русском языках	277
Otaqulov N. Fransuz va o‘zbek tillarida subkollokvial zoofrazeologizmlar	280
Radjabov N. O‘zbek tilida undoshlarning fonologik xususiyatlari.....	284
Rahmatullaev N. Nazar Eshonqul asarlarida arxetipik trikster obrazning mifopoetik tahlili	288
Saydazanova M. Olam manzarasining lisoniy tabiatı.....	292
To‘xtaboyeva M. Botu she’riyatining ayrim lingvopoetik xususiyatlari	295
Xaitova M. Davlat tashkilotlari matbuot xizmatlarining o‘ziga xos xususiyatlari va ularning jamoatchilik bilan aloqlar o‘rnatishdagi funksiyalari	298
Xamrayeva Y. Ideografik lug‘atlarda olamni aks ettiruvchi konseptlarning joylashuvi	301
Xatamova D. Adabiyotshunoslik terminlariga oid dolzarb masalalar.....	305
Kolmatova N. Terminologiya va onomastika tushunchasining kelib chiqishi	308
Yusubova R. Lingvopoetikaning soha sifatida shakllanishi masalalari	310

Eshmaxmat XURRAMOV,
Chirchiq davlat pedagogika universuteti dotsenti v.b., PhD
E-mail:eshmaxmatxurramov88@gmail.com

O'zDJTSU dotsenti, PhD L.Xolmurodov taqrizi asosida

USE OF MODERN INFORMATION COMMUNICATIONS IN PREPARING FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS FOR PROFESSIONAL PEDAGOGICAL ACTIVITY

Annotation

The article covers the issues of using modern communications in the preparation of future physical education teachers for professional pedagogical activities, and the problems of studying and using foreign experiences are reflected in this process.

Key words: pedagogy, innovative system, communication, teacher personality, quality of education, monitoring, skill, qualification, physical education, professional activity, foreign experiences.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ КОММУНИКАЦИЙ В ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ К ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация

В статье освещены вопросы использования современных коммуникаций при подготовке будущих учителей физического воспитания к профессиональной педагогической деятельности, а также отражены проблемы изучения и использования зарубежного опыта в этом процессе.

Ключевые слова: педагогика, инновационная система, коммуникация, личность учителя, качество образования, мониторинг, мастерство, квалификация, физическое воспитание, профессиональная деятельность, зарубежный опыт.

BO'LAJAK JISMONIY TARBIYA O'QITUVCHILARINI KASBIY PEDAGOGIK FAOLIYATGA TAYYORLASHDA ZAMONAVIY AXBOROT KOMMUNIKASIYALARDAN FOYDALANISH

Annotasiya

Maqlolada bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini – kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda zamonaviy kommunikasiyalardan foydalanan masalalari yoritilgan bo'lib, ushbu jarayonda xorij tajribalarini o'rganish va ulardan foydalanan muammolari o'z aksini topgan.

Kalit so'zlar: pedagogika, innovation tizim, kommunikasiya, o'qituvchi shaxsi, ta'lif sifati, monitoring, ko'nikma, malaka, jismoniy tarbiya, kasbiy faoliyat, xorij tajribalarini.

Kirish. Davlatimizning eng muhim vazifalaridan biri – ma'nnaviy jihatdan barkamol insonni tarbiyalash, ta'lif va tarbiya tizimini takomillashtirish, milliy istiqlol g'oyasi asosida ma'nnaviy va ruhiy jihatdan yangi avlodni voyaga etkazishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol yondashuv asosida tashkil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu ma'noda ta'lif tizimining barcha bosqichlari, shu jumladan, bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini tayyorlashda bakalavriatura yo'naliishida tahsil olayotgan talabalarni yuksak ma'nnaviyatlari, axloqli va ma'rifatli qilib tarbiyalashga alohida ahamiyat berilishi qonuniy va zaruriyidir. Shu jihatdan olganda, bakalavriatura yo'naliishing "Jismoniy tarbiya va madaniyat" yo'naliishida tahsil olayotgan talabalar uchun Oliy va o'rta maxsus kasb-hunar ta'limi o'quv uslubiy birlashmalari faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashining 2015 yil 20 avgustdagi "4"-sonli majlis bayoni bilan ma'qullangan fanning o'quv dasturlari ishlab chiqilgan. Ularda fanlar bo'yicha talabalarning bilimiga, ko'nikma va malakasiga quyiladigan talablar minimumi belgilab chiqilgan.

"Jismoniy tarbiya va madaniyat" o'quv fanlari turkumiga kiruvchi kurslarni o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- jismoniy tarbiya fanining mazmuni, mohiyati, fiziologik va psixologik, tana va muskul rivojlanishi, ongning taraqqiyoti, bilish jarayonlari, jismoniy sifatlar va psixik holatlar, shaxsning hissii-irodaviy sohasi, individual psixologik xususiyatlarini bilishi kerak.

- talaba o'sib kelayotgan yosh organizmning jismoniy, fiziologik, psixik rivojlanishi qonuniyatları, faoliyat, jismoniy va irodaviy sifatlarni rivojlantirish, chiniqtirish, individual xususiyatlar yuzasidan tushuncha, tasavvurga ega bo'lish bilan birga, amaliy faoliyatga tatbiq etish bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'lishlari kerak.

- talaba shaxsdagi jismoniy, fiziologik, psixologik jarayonlar, holatlarning yuzaga kelish mexanizmlari, qonuniyatları, tuzilishi, tashqi omillar ta'siriga berilish jihatlariga doir malakalarga ega bo'lishi kerak.

Oliy ta'lif muassasalari talabalariga bilim berishda innovation usullar orqali ularning ma'nnaviy madaniyatini tarbiyalashga mo'ljallangan o'quv mashg'ulotlari fikrlarini erkin ifodalashlari, axborotlarni tanqidiy qabul qilish, jamoada ishslash ko'nikmalarini shakllanirishga, o'z mavqeini mustahkamlashga qaratilishi lozim. Bunda o'qituvchining izlanuvchanligi, ijodkorligi, oz vaqt, kam kuch sarflab yuqori natijalarni ta'minlashida, shuningdek, talabalarining ma'nnaviy madaniyatini tarbiyalash samaradorligini oshirishda yangi pedagogik texnologiya va interaktiv ta'lif metodi muhim omil hisoblanadi.

Talabalarining kelgusidagi faoliyatini innovation tashkil qilish, ta'lif-tarbiya mazmunini yangilash va boyitish asosan to'rt yo'naliish bo'yicha tashkil qilinishi maqsadiga muvofiq:

- talabalarga insonparvarona munosabat bildirish yo'naliishi;

- didaktik faollashtiruvchi va majmuaviy rivojlantiruvchi yo'nalish;
- tarbiya konsepsiysi yo'nalishi;
- innovasion g'oyalar, konsepsiylar, metodlarni qo'llash yo'nalishi;

- talabalarda sog'lom turmush tarzini shakllantiruvchi g'oyalarni atrof-muhitini insonparvarlashtirish, ya'ni tarbiya va ta'lim tamoyillarining ustuvorligini amalga oshirish yo'nalishi bilan bog'liqlikda rivojlantirish Binobarin, bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarining, ya'ni bugungi kunda pedagogika oliyogholarida tahsil olayotgan talabarning yuksak madaniy va ma'naviy saviyasini qaror toptirish, mas'uliyat va burchni his ettirish ularni kelgusidagi faoliyatlarini innovasiyalar asosida tashkil etishga o'rgatishni taqozo etadi.

E'tirof etish kerakki, ta'lim jarayonining barcha bosqichlarida innovasion faoliyatni amalga oshirish mumkin emas. Buning uchun, o'quv-biluv jarayoni ochiq xarakterga ega bo'lishi, o'zaror axborotlar almashinuvni asosida tashkil etilishi kerak.

Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash quyidagi omillar asosida rivojlanadi:

- ijodiy individuallik;
- talabarning har tomonlama kasbiy kamolotga erishishi va takomillashishi jarayoni;
- o'z imkoniyatlarini amalga oshirish sifatidagi kreativ tajriba;
- intellektual-ijodiy tashabbus;
- bilimlar kengligi va chuqurligi, intellektual qobiliyati;
- ziddiyatlarga nisbatan hushyorlik, ijodga tanqidiy yondashuv, axborotlarga tashnalik, muammolardagi g'ayriadiyatlikka va yangilikka bo'lgan his-tuyg'u, professionalizm, bilishga bo'lgan chanqoqlik va boshqalar.

Shunday qilib, bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchisi, ya'ni bugungi kun talabalarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda quyidagi jihatlarga e'tiborni qaratish lozim:

- bakalavriatura bosqichida tahsil olayotgan talabarni ijodiy-motivasion yo'naltirish, ya'ni ularning ijodiy qiziqishi, muayyan yutuqlarga intilishi inobatga olinishi zarur;
- kreativlik fazilatlarini tarkib toptirish, ya'ni ularning tanqidiy fikrashi, baho bera olish qobiliyati, mushohada yuritish, refleksiyaga moyilligini o'stirish;
- o'z kasbiy faoliyatini baholashga o'rgatish, ya'ni ijodiy faoliyat metodologiyasini egallash, ziddiyatni ijodiy bartaraf qilish qobiliyati; ijodiy faoliyatda hamkorlik va o'zaror yordam berish qobiliyatini shakllantirish;
- talabalarda qat'iyatlilik, mas'uliyatlilik, halollik, haqiqatgo'ylik, o'zini tuta bilishni rivojlantirish.

Demak, o'qituvchining innovasion faoliyati o'z ichiga yangilikni tahlil qilish va unga baho berish, kelgusidagi harakatlarning maqsadi va konsepsiyasini shakllantirish, ushbu rejani amalga oshirish va tahrir qilish, samaradorlikka baho berishni qamrab oladi. Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashning o'ziga xos jihatlaridan yana biri har xil ta'limiy sharoitlarda turlicha tabiatga, dunyoqarashga ega bo'lgan ta'lim jarayoni sub'ektlari imkoniyatlarini ro'yobga chiqara olishidir. Bu sohadagi dastlabki yondashuvlar shuni ko'rsatadiki, bu sohaga oid konsepsiylar murakkab, muntazam bo'lmagan ochiq didaktik vaziyatlar, uning tarkibiy qismilari va tarbiya jarayonini ham o'z ichiga qamrab oladi.

Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda estetik tarbiyaning xam o'ziga xos o'rni bor. Estetik tarbiya ancha keng ma'noga ega bo'lib, shaxsni tabiat va jamiyatdagi go'zallikni ideal nuqtai nazardan idrok etishga o'rgatadi. Voqelikdag'i, ijtimoiy-mehnat, pedagogik munosabatda shaxsning didini o'stirishga, go'zallik va mukammallikka intilishga zamin yaratadi. Shu

sababli talabalarining kelgusidagi faoliyatini tashkil etishda, hayotdagi go'zallikni in'ikos etish, uni fahmlay va qadrlay olishi, nozik didli bo'lishiga, xullas o'z hayotini go'zallik qonunlari asosida tashkil qilish asosida komil insonga xos bo'lgan eng zaruriy fazilatlarni rivojlantirish zarur.

Olyi ta'limdagi islohotlar mazmuni yuksak rivojlangan mamlakatlar darajasida, O'zbekistonning ilg'or ilmiy-texnik, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy rivojlanishini ta'minlashga qodir intellektual salohiyotga ega bo'lgan kadrlarni tayyorlashni talab etadi. Bu vazifaning samarali echimini topish ko'p jihatdan o'qitish texnologiyalarini takomillashtirish, o'quv jarayonida zamona naviy axborot kommunikasiya tarmoqlaridan o'z o'mida maqsadga muvofiq foydalanishga bog'liq.

Talabalariga jismoniy tarbiya o'quv mashg'ulotlari innovasion bilimlar berish ijtimoiy qonunlar asosida olib boriladi. Bunda quyidagi asosiy vazifalar hal etiladi:

1) sog'lom turmush tarzi tushunchalarini rivojlantirish, tana a'zolarini chiniqtirish, jismoniy jihatdan to'g'ri rivojlanish hamda ish qobiliyatining oshishiga ta'sir etish;

2) kelgusida ish faoliyatini umumiy o'rtalama maktab yoshidagi bolalar to'g'risidagi fiziologik, psixologik bilimlar bilan qurollantirish, xususan, qaddi-qomatni to'g'ri tutish, mutanosib shakllantirish suyak-bo'g'lnlari va muskullarni uyg'unlashgan tarzda rivojlantirish, yurak-qon tomir hamda nafas olish a'zolarini, asab tolalari majmuasini mustahkamlash haqidagi bilim berish;

3) maxsus usul va texnika asosida talabarning sog'liklarini, har bir individual shaxs kamoloti saviyasini tadqiq etish: belgilangan norma va undan uzoqlashish ko'rsatkichlarini oldindan belgilash negizida tarbiya uchun doimiy ko'rsatkichni aniqlash va boshqalar.

Jismoniy mashqlar asablar majmuasining faoliyatiga ham, xususan, bosh miya qobig'idagi harakatlanuvchi qisma ham ta'sir etadi, natijada harakatlarning bir-biriga uyg'unligi yaxshilanadi, harakatlarda muvofiqlik, aniqlik zaruriy kuch va ritm hosil bo'ladi. Talaba aynan shu ta'sirlar natijasida tuzilishi jihatidan murakkab bo'lgan katta tezlikdagi harakatlarni oson o'zlashtirib oladi, bu esa jismoniy mehnat mashg'ulotlari uchun muhimdir. Kelgusida ish faoliyatini umumiy o'rtalama maktablarida tashkil qiluvchi talabalar umumiy o'rtalama maktablarida jismoniy tarbiya vositalari orasida eng ko'p qo'llanadiganlari jismoniy mashqlar ekanligini yaxshi bilishadi.

Jismoniy mashqlar gavda muskullarining o'sishi va mustahkamlanishiga, yurak-qon tomir tizimi faoliyatining va nafas olish a'zolarining yaxshilanishiga samarali ta'sir ko'rsatadi. Jismoniy tarbiya vositalari orasida gimnastika, harakatlari o'ynilar, badantarbiya daqiqalari (fizkulminutlar), an'anaviy sport turlari etakchi hisoblanadi.

Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda jismoniy tarbiya vositalaridan foydalanish muhim hisoblanadi. Inson jismonan sog'lom, har tomonlama etuk rivojlanishi uchun ma'lum maqsadni ko'zlagan holda tejamli harakat qilishi, tabiat qo'ynida yoki ozoda-shinam sport zalida harakatli mashqlar bilan shug'ullanishi nafosat his-tuyg'usini, aqliy tushunchasi va didini tarbiyalaydi. Shubha yo'qki, xilma-xil, aniq, ifodalii bajarilgan jismoniy mashqlar estetik kechinma, hislarni yuzaga keltiradi. Jismoniy mashqlarini bajarish jarayonida harakatlar maqsadining ham shakl, ham mazmun jihatidan bir-biriga mos kelishi esa uning go'zalligini ta'minlaydi.

Yangi pedagogik bilimlar ko'lami bugungi kunda ta'lim-tarbiya tizimida yangicha metodologik yondashuvlarni yuzaga keltirayotir. Shu jihatdan olganda talabalarini estetik tarbiyalashda jismoniy mashqlarni loyihalash texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash bir-biri bilan bog'langan va o'zaro ta'sirda bo'luvchi unsurlardan iborat uzlusiz va kafolatlangan natijani qo'lga kiritish jarayonidir.

Bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash maqsadi iste'molchilar talablariga mos keluvchi sifatlari ta'lim xizmatlarini taqdirm etish uchun zarur sharoitlarni ta'minlaydi, davlat ta'lim standartlari talablariga erishishda ta'lim jarayonlari samaradorligini oshiradi, muassasada ijodiy va ishchan muhitni rivojlantirib, xodimlarning kasbiy faolligini oshirishga, muassasaning raqobatbardoshligini ta'minlashga, ta'lim faoliyati uchun zamonaviy xavfsiz sharoitlarni yaratish va boshqaruvda jamoatchilikning keng ishtirokini ta'minlashga xizmat qiladi.

Pedagogika olyi ta'lim muassasalarida mutaxassislar tayyorlashda o'qitiladigan asosiy fanlar qatoridan "Jismoniy tarbiya metodikasi", "Pedagogika", "Umumiy psixologiya", "Pedagogik mahorat", "Pedagogik texnologiyalar" kabi o'quv predmetlari jami 172 soat o'tilishi mo'ljallangan. Mazkur fanlarning o'quv dasturlari va o'quv-mavzu rejalarining tahlili shuni anglatadiki, pedagogik kadrlar tayyorlashdagi asosiy e'tibor bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni shakllantirish, pedagogik texnologiya elementlarini egallash, o'qituvchi mahoratiga doir dolzarb muammolar, o'qituvchi mahorati, uning asoslari, o'qituvchi faoliyatida kasb mahoratinining o'rni va mohiyatini bilish, faoliyatning turli holatlarida o'qituvchining muomala madaniyati, aloqa o'rnatishi va muloqotga kirisha bilishi haqidagi bilimlar talabalar tomonidan o'zlashtirib olinishi kerak. Biroq mazkur o'quv dasturlarida bo'lg'usi jismoniy tarbiya o'qituvchilarini innovasion faoliyatini shakllantirishga bo'lgan ichki ehtiyoj va qiziqish inobatga olinmaydi. Bu borada maxsus metodik qo'llanmalar, yangilik kiritishga nisbatan rag'batning qaror topmaganligini kuzatish mumkin.

- jismoniy tarbiya fani o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashning ilmiy - pedagogik asoslari ishlab chiqilmaganligi bois o'qituvchilarda motivasiyanı kuchaytirishga xizmat qiladigan o'quv majmualari yaratilmagan;

- ayrim hudud va qishloq joylarida maxsus sport inshootlari va anjomlar zamon talablari darajasida emasligi;

- maktab fan metodbirlashmalari faoliyati zamon talablariga to'la javob bera olmaydi va malaka oshirishning samaradorligi aniqlanmaydi;

- hududiy metodbirlashmalarda sort bo'yicha o'tkazilgan musobaqalar, ularning natijalari monitoringi olib borilmaydi.

Bular kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash muammosining amaliyotdagi holatini yaxshilash zarurligidan dalolat beradi. Buning uchun quyidagi vazifalarni bajarish lozim:

- bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchilarini kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda;

- kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash shart-sharoitlarini, mexanizmini ishlab chiqish;

- kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlash samaradorligini oshirishga xizmat qiladigan metod va vositalarni belgilab olish;

- jismoniy tarbiya o'qituvchilarining zamonaviy ta'lim olishlari, tajriba almashishlari uchun shart-sharoit yaratish, ta'limning sifat ko'rsatkichlarini aniqlash;

- zamonaviy texnologiyalarini amalda qo'llashga o'rgatish.

Innovasion faoliyat motivasion, texnologik va refleksiv qismlardan tashkil topadi. Talabalarni bu faoliyatga tayyorlash ikki yo'nalishda amalga oshiriladi: yangilikni idrok qilishga innovasion tayyorgarlikni shakllantirish va yangicha harakat qilishga o'rgatish. Innovasion faoliyatni tashkil etishda tahsil oluvchilarning bilish faoliyati va uni boshqarish alohida ahamiyatga ega.

Shunday qilib, bo'lajak jismoniy tarbiya o'qituvchisini kelgusidagi kasbiy pedagogik faoliyatga tayyorlashda bakalavriatura bosqichida tahsil olayotgan talabalarni ijodiy-motivasion yo'naltirish, ya'ni ularning ijodiy qiziqishi, muayyan yutuqlarga intilishi inobatga olinishi zarur. Bundan tashqari, ularni o'z kasbiy faoliyatini baholashga o'rgatish, ya'ni ijodiy faoliyat metodologiyasini egallash, ijodiy faoliyatda hamkorlik va o'zaro yordam berish qobiliyatini shakllantirish zarur. Binobarin, o'qituvchining innovasion faoliyati o'z ichiga yangilikni tahlil qilish va unga baho berish, kelgusidagi harakatlarning maqsadi va konsepsiyasini shakllantirish, ushbu rejani amalga oshirish va tahrir qilish, samaradorlikka baho berishni qamrab oladi.

ADABIYOTLAR

1. Abdullaeva Sh. A. Sportchilarning tarbiyalanganlik darajasini tashxislash metodlari. – Toshkent: Kamalak, 2002. - 134 b.
2. Atoev A.Q. Milliy kurashni rivojlantirish. – Buxoro: Ziyo, 2008. – 144 b.
3. Usmonxo'jaev T., Xo'jaev F. 1001 o'yin. – T.: Ibn Sino nomidagi nashriyot, 2004. - 352 b.
4. Usmonxo'jaev T.S., Arzumanov S.G., Qodirov V.A. Jismoniy tarbiya. Kasb-hunar kollejlari uchun darslik. – Toshkent: O'qituvchi, 2003. - 208 b.
5. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S.A. Ta'lim menejmenti. – Toshkent: A.Avloniy XTRXMOMI, "Nikon Print", 2006. 73 b.